

การ เปรียบเทียบต้นทุนในการจัดการศึกษา

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญของ โรงเรียนรัฐบาล

และ เอกชน : ศึกษา เฉพาะกรณีของ กรุงเทพมหานคร

นายสุภมนัส ภารพ

ศูนย์วิทยาทรรพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของ การศึกษาตามหลักสูตร ปริญญา เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชา เศรษฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

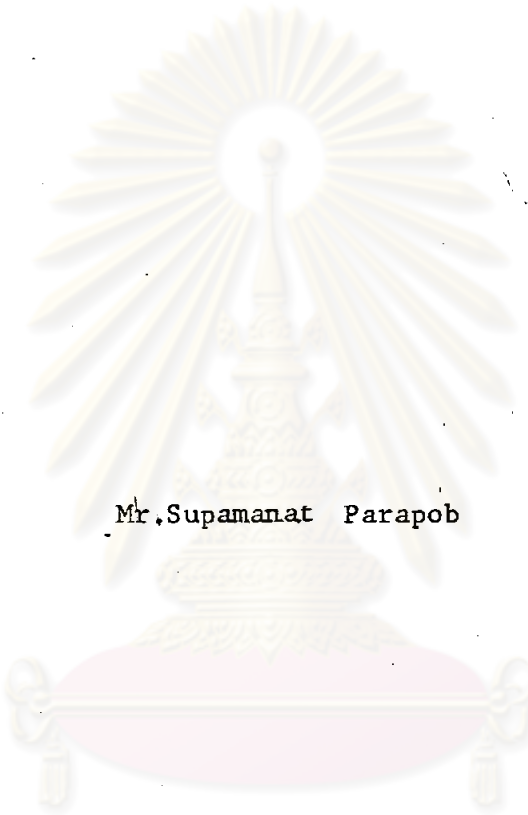
พ.ศ. ๒๕๒๘

ISBN 974 - 564 - 803 - 5

010674

116600368

A COMPARISON OF COST OF EDUCATION
IN SECONDARY SCHOOL LEVEL (M.1-M.3) IN PUBLIC
AND PRIVATE SCHOOLS : A CASE STUDY OF BANGKOK METROPOLIS

Mr. Supamanat Parapob

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Economics

Department of Economics

Graduate School

Chulalongkorn University

1985

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การเปรียบเทียบต้นทุนในการจัดการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สาย
สามัญของโรงเรียนรัฐบาลและ เอกชน : ศึกษาเฉพาะกรณีของกรุงเท
มหานคร

โดย นายสุภมนัส ภารพบ

ภาควิชา เศรษฐศาสตร์

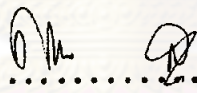
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร. เทียนฉาย กิระนันท์

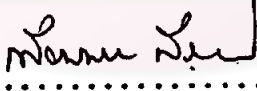

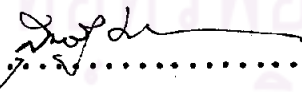
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้มหาวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

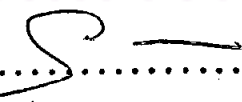

..... คณะบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประดิษฐ์ บุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ศรีวงศ์ สุมิตร)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.เทียนฉาย กิระนันท์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี ไตยานนทร์)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.อุทุมพร จามรมาน)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การ เปรียบเทียบต้นทุนในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สายสามัญ
 ของโรงเรียนรัฐบาลและ เอกชน : ศึกษา เฉพาะกรณีของ กรุงเทพมหานคร
 ชื่อนิสิต นายสุภมนัส ภารพ
 อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร.เทียนฉาย กีระนันท์
 ภาควิชา เศรษฐศาสตร์
 ปีการศึกษา ๒๕๒๘

บทคัดย่อ

การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาได้มีความสำคัญขึ้นมามากในปัจจุบัน เนื่องจากแรง ผลักดันชั้น เกิดจากความต้องการของสังคมในการ เข้ารับการศึกษามีอิทธิพลสูงขึ้นทุกปี อีกทั้งได้รับ การสนับสนุนจากภาครัฐบาล โดยเฉพาะในแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ ได้ ให้ความสำคัญในการขยายการศึกษาระดับมัธยมศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทัดเทียมกันในการ เข้า เรียนระดับนี้มากขึ้น ปัญหาที่สำคัญคือ งบประมาณทางด้านการศึกษาที่มีจำนวนจำกัดไม่ เพียงพอแก่การดำเนินงาน ดังนั้นในการศึกษาค้นคว้าจึงได้แสดง การ เปรียบ เทียบต้นทุนในการจัด การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของ โรงเรียนรัฐบาลและ เอกชน โดยพิจารณาจากประสิทธิภาพ ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนแต่ละ ประเภท เพื่อให้การจัดสรรทรัพยากรของชาติที่มีอยู่อย่าง จำกัดเกิดประโยชน์ต่อสังคมมากที่สุด ซึ่งได้ทำการศึกษา เฉพาะกรณีของ กรุงเทพมหานคร ในปี พ.ศ. ๒๕๒๗ เท่านั้น โดยทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง ๑๑๔ ตัวอย่าง เป็นโรงเรียนรัฐบาล ๕๗ ตัวอย่างและ โรงเรียนเอกชน ๕๗ ตัวอย่าง ด้วยหลักการวิเคราะห์ ประสิทธิภาพของต้นทุน คำนวณออกมาในรูปของต้นทุนต่อหน่วย ซึ่งมีลำดับขั้นตอนในการศึกษาและผลสรุปดังนี้

การ เปรียบเทียบประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนรัฐบาลและเอกชนได้ ประยุกต์หลัก เศรษฐศาสตร์ จากทฤษฎีต้นทุนมาสร้างแบบจำลองทาง เศรษฐมิติด้วยวิธี OLS ซึ่งพบ ว่า จำนวนนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลสำคัญในการกำหนดต้นทุนในการจัดการ ศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีอิทธิพลในการอธิบายต้นทุนในการจัดการศึกษาได้ถึงร้อยละ ๕๗ เมื่อเปรียบเทียบต้นทุนรวมเฉลี่ยในการจัดการศึกษาของโรงเรียนรัฐบาลและ เอกชน ณ จุด ต่ำสุดของต้นทุนรวมเฉลี่ยในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็น ๓๐๕๗.๕๔ บาท แล้วนั้น โรงเรียนรัฐบาลซึ่งมีต้นทุนรวมเฉลี่ยเป็น ๓๗๔๗.๓๗ บาท มีประสิทธิภาพในการจัด การศึกษามากกว่าโรงเรียนเอกชน ซึ่งมีต้นทุนรวมเฉลี่ยเป็น ๕๖๑๔.๕๗ บาท ถึงแม้ว่าโรงเรียน

รัฐบาลมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษามากกว่าโรงเรียนเอกชนก็ตาม เมื่อพิจารณาลักษณะของ
ต้นทุนแล้ว จะเห็นว่าต้นทุนรวมเฉลี่ยของโรงเรียนรัฐบาลยังสูงกว่า ต้นทุนรวมเฉลี่ย ณ จุดต่ำสุด
ซึ่งอาจ เนื่องจากโรงเรียนรัฐบาลขยายการผลิตคือ รับนักเรียน เข้ามาศึกษามากจนเกินระดับที่
เหมาะสม ต้นทุนรวมเฉลี่ยจึงกลับเริ่มสูงขึ้น ซึ่งเกิดการไม่ประหยัดต่อขนาด ในขณะที่โรงเรียน
เอกชนยังสามารถขยายการผลิตและรับภาระทางการศึกษาได้อีกมาก

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายนั้นรัฐบาลควรตระหนักถึงปัญหาการขยายการรับนักเรียนใน
โรงเรียนรัฐบาลเพิ่มมากขึ้นไป อันจะก่อให้เกิดการไม่ประหยัดต่อขนาดได้ แนวทางหนึ่งซึ่ง
อาจจะแก้ปัญหานี้ได้คือ ชลอการเพิ่มในการรับนักเรียนเข้ามาศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล แล้วให้
โรงเรียนเอกชนเข้ามาร่วมรับภาระในการจัดการศึกษามากขึ้น โดยการให้การอุดหนุนและส่งเสริม
จากภาครัฐบาล แต่ก็ควรจะมีมาตรการในการควบคุมอัตราค่าธรรมเนียมการเรียนในระดับที่
เหมาะสมไม่ให้มีผลกระทบต่อผู้รับบริการทางการศึกษามากเกินไป ก็จะเป็นการประหยัดงบประมาณ
รายจ่ายทางการศึกษาของรัฐบาล ซึ่งมีค่อนข้างจะจำกัดไปได้มาก

ศูนย์วิทย์ทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title A Comparison of Cost of Education in Secondary School
 Level (M.1 - M.3) in Public and Private Schools: A
 Case Study of Bangkok Metropolis

Name Mr. Supamanat Parapob

Thesis Advisor Thienchay Kiranandana, Ph.D.

Department Economics

Academic Year 1985

ABSTRACT

Secondary school education has been especially important during recent years due to social pressure reflecting increasingly strong demand for education at this level. In addition, promotion from the public sector, particularly during the Fifth National Economic and Social Development Plan, has placed greater emphasis on expansion of secondary school education so as to provide an equal opportunity for prospective students at this level. Despite such crucial emphasis on the part of the government, the real problem remains to be a quite limited and insufficient budget which is allocated to education each year. Constrained by the quite limited national resources, the purpose of this study is therefore to make a comparison of cost of education at secondary school level between public and private schools so as to find an appropriate way of how to most efficiently allocate such limited resources. The study was conducted only for Bangkok Metropolis and based on the data in 1984. For the purpose of the study, a sample size of 114 was drawn, of which 57 are public schools and the remainder are private schools. The measurement criterion employed in the study is based on the principle of cost effectiveness and is presented in

the form of unit cost per head of admitted students. The process of the study together with concluding results can be summarized as follows:

In order to make a comparison of cost of education between the public and private schools meaningful and empirically measurable, the microeconomic theory of cost has been adopted to construct an econometric model and the ordinary least-squares method is applied. It is found under the study that the number of students who had completed education is the only major influence variable to determine the cost of education with marked statistical significance, and capable of explaining the cost of education up to 57 per cent of the sample data. When a comparison of the obtained results is made, it is revealed that the aggregate average cost-average cost in the case that public and private school were not separated was estimated at its minimum level to be 3,057.99 baht; the average cost for the public schools was calculated at 3,747.37 baht, indicating a relatively higher effectiveness in the cost of education as compared with the private schools, whose average cost was registered at 5,619.57 baht. Despite the public school's higher efficiency management in relation to the private schools, further consideration shows that the average cost for the public schools is still higher than the minimum the level of average cost as a whole. This might be attributed to the fact that the public schools have expanded production which, in the present case, is the number of students admitted to schools beyond the optimal level. This in turn gives rise to an increasing average cost and results in diseconomies of scale, whereas the private schools are still capable of expanding the number of students admitted to schools.

Where policy recommendation is concerned, the government should realize more of the possible problem of over-admission of students of public schools which may cause diseconomies of scale.

To ameliorate such problem, the number of students to be admitted to public schools should be decelerated while at the same time promotion for more participation of private schools should be encouraged through the government's promotion and subsidy programme. However, certain control measures as to appropriate level of tuition fees should be implemented and enforced so as to cushion the possible impact that might arise as a result of more participation of the private schools. This could in part help save the government's limited annual budget to be allocated for educational purposes.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้ได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยความกรุณาแนะนำและให้การปรึกษา
ของศาสตราจารย์ ดร.เทียนฉาย กีระนันทน์ อย่างใกล้ชิด อีกทั้ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.
สุมาลี ปิทยานนท์ ศาสตราจารย์ ดร.อุทุมพร จามรมาน ที่ได้ให้คำแนะนำในการค้นคว้าดำเนิน
การวิจัยด้วยดีตลอดมา และขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ศรีวงศ์ สุมิตร ที่ได้เกียรติเป็น
ประธานคณะกรรมการสอบในครั้งนี้

ขอขอบคุณ อาจารย์ บุญรอด บุญศรีสมฤทธิ์ กองนโยบายและวางแผน คณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ เจ้าหน้าที่กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา กองแผนงาน สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาเอกชน และอาจารย์-นักเรียน โรงเรียนที่ตนเป็นกลุ่มตัวอย่างทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือ
ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ คุณธีรพงษ์ เขมฤกษ์อำพล คุณภาส โยมพันธ์ คุณอัปดุลรอสุป หลีเยาว์
คุณดัสณัย ลิ้มปวรรณ คุณธงชัย ชัยสัมฤทธิ์ผล คุณสุพจน์ นิมไพบุลย์วัฒน์ ที่ให้ความช่วยเหลือใน
การจัดเก็บข้อมูล ตลอดจนเพื่อน ๆ นิสิตปริญญาโททุกท่าน ที่คอยให้กำลังใจและสนับสนุนผู้เขียน
ด้วยดีตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ พี่น้อง และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้ติดตามสนับสนุนให้
กำลังใจด้วยดีตลอดมา ยากที่จะทดแทนบุญคุณนี้ได้

สุภณีส การพบ

กรกฎาคม ๒๕๖๔

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ฅ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภูมิ	ด
บทที่	
๑. บทนำ	๑
๒. ทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้อง	๑๔
๓. วิธีการศึกษา	๒๖
๔. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๔๖
๕. สรุปและข้อเสนอแนะ	๕๓
เอกสารอ้างอิง	๕๔
ภาคผนวก	๑๐๒
ประวัติ	๑๔๔

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๑.๑ GDP งบประมาณแผ่นดิน งบประมาณกระทรวงศึกษาธิการ งบประมาณกรมสามัญศึกษา ปีงบประมาณ ๒๕๒๑-๒๕๒๗	๗
๑.๒ อัตราเพิ่มต่อปีของผลิตภัณฑ์เบื้องต้นของประเทศ งบประมาณแผ่นดิน งบประมาณกระทรวงศึกษาธิการ งบประมาณกรมสามัญศึกษา ปีงบประมาณ ๒๕๒๑-๒๕๒๗	๘
๓.๑ จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง เปรียบเทียบกับประชากรจำแนกตามโรงเรียน	๒๙
๓.๒ จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง เปรียบเทียบกับประชากร จำแนกตามระดับชั้นเรียน	๓๐
๔.๑ สถานภาพทั่วไปของโรงเรียนที่เปิดสอนเฉพาะระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	๔๖
๔.๒ ค่าใช้จ่ายดำเนินการต่อคนต่อปี จำแนกตามโรงเรียน	๔๙
๔.๓ ค่าใช้จ่ายลงทุนต่อคนต่อปี จำแนกตามโรงเรียน	๕๒
๔.๔ ต้นทุนทางตรงของโรงเรียนต่อคนต่อปี จำแนกตามโรงเรียน	๕๔
๔.๕ ต้นทุนทางตรงของนักเรียนต่อคนต่อปี จำแนกตามประเภทของตัวแปร	๕๖
๔.๖ ต้นทุนทางตรงของนักเรียนต่อคนต่อปี จำแนกตามโรงเรียน	๕๘
๔.๗ ต้นทุนทางตรงของนักเรียนต่อคนต่อปี จำแนกตามระดับชั้น	๕๙
๔.๘ ต้นทุนทางอ้อมหรือค่าเสียโอกาสของนักเรียนต่อคนต่อปี ปรับด้วยอัตราค่าจ้างงานและความสูญเสียเปล่าทางการศึกษา จำแนกตามโรงเรียน	๖๑
๔.๙ การปรับปรุงต้นทุนทางตรงต่อคนต่อปี โดยคำนึงถึงความสูญเสียเปล่าทางการศึกษา	๖๒
๔.๑๐ ต้นทุนทางตรงและทางอ้อมของโรงเรียนต่อคนต่อปีในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	๖๓
๔.๑๑ ต้นทุนทางตรงและทางอ้อมของนักเรียนต่อคนต่อปี ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	๖๔
๔.๑๒ การเปรียบเทียบต้นทุนต่อคนต่อปีในการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนรัฐบาลและ เอกชน	๖๕
๔.๑๓ ต้นทุนในการจัดการศึกษาที่ปรับปรุงด้วยความสูญเสียเปล่าทางการศึกษา และยังไม่ได้ปรับปรุง	๖๖
๔.๑๔ การเปรียบเทียบต้นทุนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนรัฐบาลและ เอกชน , การะทางการศึกษา	๖๘
๔.๑๕ ต้นทุนทางตรงของโรงเรียน เปรียบเทียบกันระหว่างต้นทุนที่ปรับแล้วและที่ยังไม่ได้ปรับ และความสูญเสียเปล่าทางการศึกษาต่อคนนักเรียน ๑ คน	๘๑

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๑๖	สภาพทั่วไปและกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนรัฐบาล	๗๓
๔.๑๗	สภาพทั่วไปและกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนเอกชน	๗๖
๔.๑๘	ต้นทุนรวมเฉลี่ยในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนรัฐบาล	๗๙
๔.๑๙	ต้นทุนรวมเฉลี่ยในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนเอกชน	๘๒
๔.๒๐	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสำหรับตัวแปรในกลุ่มตัวอย่าง	๘๖
๔.๒๑	เมตริกแสดงสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในกลุ่มตัวอย่าง	๘๗
๔.๒๒	ตัวกำหนดต้นทุนรวมเฉลี่ยในการจัดการศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง	๘๙
๔.๒๓	ต้นทุนรวมเฉลี่ยในการจัดการศึกษาของโรงเรียนรัฐบาลและเอกชน	๙๒

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
๑.๑	โครงสร้างของระบบการศึกษา ปี พ.ศ. ๒๕๐๓ และ พ.ศ. ๒๕๒๑	๔
๑.๒	โครงสร้างของการศึกษาระดับมัธยมศึกษา	๕
๓.๑	องค์ประกอบของต้นทุนในการจัดการศึกษา	๓๓

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย